

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

kogukonnaharidus ja huvitegevus

Ksenija Gudošnikova

**DRAAMAÕPPE MÕJU TANTSUGA TEGELEVATELE NOORTELE
NOORTEKESKUSE KESKKONNAS**

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja: Silvia Soro, MA rakendusteatri lektor

Viljandi 2023

Resümee

Draamaõpe mõju tantsuga tegelevatele noortele noortekeskuse keskkonnas

Sellise lõputöö teema valikul mõjutas mind isiklik huvi draamaõpetuse vastu tantsijate hulgas. Ma olen ise tantsija ja olen veendunud, et draamaõpe saab avaldada suur mõju tantsijatele erinevates valdkondades. Lõputöös uurisin mida noored, kes tegelevad tantsuga teavad draamaõppest, kuidas suhtuvad erinevatesse draamaõppe vormidesse ning kuidas draamaõpe mõjus nende elule. Käesoleva lõputöö eesmärgiks oli välja selgitada, kuidas draamaõpe mõjub tantsuga tegelevatele noortele. Uurimuses osalesid 10 noort Lasnamäe Noortekeskuse tantsuklubist. Lõputöö andmekogumise meetodiks oli kaks ankeetküsitlust, mis sisaldavad endas nii kvalitatiivse, kui ka kvantitatiivse uurimismeetodit ning koostatud tunnikava. Uurimuses selgus, et noored osaliselt teavad millega tegeleb draamaõpe. Kõik noored suhtuvad draamaõpesse positiivselt ning neile meeldis tegeleda draama tegevustega. Noorte hinnangul eriti mõjutas draamaõpe nende kreatiivsusele, eneseväljendusele, tantsuoskusele ning vaimse tervisele.

Abstract

The impact of drama education on young people engaged in dancing in the environment of a youth centre

The choice of the topic for this final work was influenced by my personal interest in drama teaching among dancers. I am a dancer myself and I am convinced that drama education can have a huge impact on dancers in different fields. In my final thesis, I studied what young people who dance know about drama education, how they view different forms of drama education, and how drama education affected their lives. This thesis aimed to find out how drama studies affect young people engaged in dancing. 10 young people from the Lasnamäe Youth Centre dance club participated in the study. The end-of-life data collection method was two questionnaire surveys, which contained both qualitative and quantitative research methods and an hour plan. The research revealed that young people partly know what drama education is about. All young people have a positive view of drama studies and enjoyed doing drama activities. According to young people, drama education had a particular impact on their creativity, self-expression, dance skills, and mental health.

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. TÖÖ TEOREETILISED LÄHTEKOHAD	6
1.1 Draamaõpetuse olemus ja eesmärgid	6
1.2 Draama olulisus ja mõju noortele	8
1.3 Õppimine draama kaudu	11
1.4 Draamaõppe vormid	13
1.5 Õpetaja roll draamaõpetuses	15
2. DRAAMAÕPPEST EESTIS	17
2.1 Draamaõpe Eesti koolides	17
2.2 Draamaõppe tähtsus koolikeskkonnas	17
2.3 Draamaõpe tantsuvaldkonnas	18
3. UURIMISMEETOD	20
4. UURIMISTULEMUSTE ANALÜÜS	21
4.1 Noorte arvamused ja teadmised draamaõppest	21
4.2 Esimese küsimustiku vastuste analüüs ja järeldused	24
4.3 Noorte refleksioon	24
4.4 Analüüs ja järeldused	27
KOKKUVÕTTE	29
KASUTATUD ALLIKAID	30
LISAD	
Lisa 1. Esimene küsimustik	
Lisa 2. Tantsuklubi õppekava	
Lisa 3. Teine küsimustik	
Lisa 4. Link videole	

SISSEJUHATUS

Draamaõppe meetodid ja vormid on väga mitmekesised ja efektiivsed eriti töös noortega. Draamakogemus on üks mõjusamaid viise sekkuda käitumisse. Draamaõpe aitab arendada inimesi erinevatest külgedest ning kogeda mitmesuguseid emotsioone ja oskusi.

Uurimisteema on seotud minu õpitava eriala spetsialiseerumissuunaga ning minu praeguse töökohaga. Praegu ma töötan Lasnamäe Noortekeskuses noorsootöötajana ning viin läbi tantsuklubi, kus osaleb 10 noort vanuses 15-22. Lisaks korraldan erinevaid üritusi, mis on seotud draama teemaga. Sellise lõputöö teema valikul mõjutas mind isiklik huvi draamaõpetuse vastu tantsijate hulgas. Ma olen ise tantsija ja olen veendunud, et draamaõpe saab avaldada suur mõju tantsijatele erinevates valdkondades.

Draamaõpetuse mõju noortele on ka varasemalt üliõpilastöodes uuritud. Kaeramaa (2012) oma lõputöös „Draamaõppe mõju Eesti gümnaasiumiõpilastele nende endi hinnangul“ on uurinud millist mõju on draamaõpe avaldanud noorte isiklikule arengule. Piller (2022) magistritöös „Draama meetoditel põhinev metoodika koolikiusamise ennetamiseks“ on uurinud kuidas draama meetodite kasutamine võib osutada tulemuslikuks koolikiusamise ennetamisel. Käesolevas lõputöös soovin välja selgitada mida noored, kes tegelevad tantsuga teavad draamaõppest, kuidas suhtuvad erinevatesse draamaõppe vormidesse ning kuidas draamaõpe mõjus nende elule.

Käesoleva lõputöö eesmärgiks on välja selgitada, kuidas draamaõpe mõjub tantsuga tegelevatele noortele.

Eesmärgini jõudmiseks tutvusin teemakohase kirjanduse, uurimuste ja artiklitega. Koostasid kaks küsimustikku noorte jaoks draamaõppe mõju välja selgitamiseks ning tegevuskavad. Analüüsisin uuringu tulemusi vastavalt oma lõputöö eesmärkidele.

Oma lõputööle püstitasin järgmisi hüpoteese:

- 1) Draamaõpe on noori endi hinnangul kõige rohkem mõjutanud järgnevalt: tõusnud enesehinnang; kasvanud enesekindlus ja julgus; paranenud vaimne tervis, suuline ja füüsiline väljendusoskus; arenenud loovus ja meeskonnatöö oskus, paranenud tantsuoskus (tehnika, mõistetus).
- 2) Noored leiavad, et draamaõpe on kasulik ja vajalik tantsuga tegelevatele noortele.

Lõputöö koosneb sissejuhatusest, neljast peatükist, kokkuvõttest ja lisadest.

Lõputöö esimeses peatükis on selgitatud draamaõppe mõistet, eesmärke, vorme ning mõju noorte arengule. Teises peatükis tutvustatakse draamaõpet Eestis nii koolides, kui ka tantsu valdkonnas. Kolmandas peatükis tutvustatakse uurimismeetodeid, mida on kasutatud lõputöö koostamisel ning neljas peatükk annab ülevaade uurimistulemustest.

1. TÖÖ TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

Käesolevas peatükis antakse ülevaade draamaõppe mõistest laiemalt, põhiallikana on toetutud Ivika Heina raamatule „Draamaraamat“ ning Allan Owensi'i ja Keith Barber'i raamatule „Draamakompass. Protsessdraama käsiraamat“. Samuti on selgitatud draamaõppe tähtsust, eesmärke ja vorme ning mõju noortele, kes tegelevad tantsuga.

1.1 Draamaõpetuse olemus ja eesmärgid

Draamapedagoogikat hakkas aktiivselt kasutama Suurbritannias 1940. aastal pedagoog ja draamapedagoogika teoreetik Peter Slade. Alguses draamametoodikat kasutati keeleõppes. Eelkõige väärtustas Slade tegevuses saadud kogemust ja lapse isiksuse kujundamist, pöörates erilist tähelepanu just emotsioonidele (Hein 2014). Kümne aasta pärast draamapedagoogika suhtes tekkisid suured ootused ja seda hakati kasutama üle maailma erineva eesmärgiga. Draamaõpetuse eesmärgiks sai toetada draamategevuse kaudu lapse arengut (Hein 2014). Draamaõpe hõlmab palju erinevaid aspekte ning sisaldab endas palju võimalusi laste ja noorte üldiseks ning sotsiaalseks arenguks, arendab loovust ja eneseväljendusoskust, kultuuriväärtusi ning toetab õpilaste vaimset tervist. Hein (2014, lk 15) kirjutab: „Draamaõpetus on draama kui kunstivormi kasutamine õpilaste sõnalise ja mittedraamilise suhtlemisvõime arendamiseks, teadlikkuse tõstmiseks oma kehast, häälest ja mõtlemisest, inimekäitumise mitmekesisusest ja motiividest ning kultuurierinevusest“. Aastate jooksul ilmus erinevaid raamatuid, mis olid pühendatud draamapedagoogikale: „Development through Drama“ (1966), „Education and Dramatic Art“ (1989) jne. Tänapäeval on kirjutatud raamatuid ja artikleid, mis hõlmavad erinevaid draama teemasid.

Maailm muutub ja areneb ning see toob kaasa erinevaid muudatusi. Aja jooksul sõna „draama“ hakati kasutama erineva tähendusega. Seda kasutatakse tänapäeval kui üldnime või katustermi, mis hõlmab rea alammõisteid: draamakirjandus, dramaatilised sündmused meie elus, tele või filmidraamad, tõsieluseriaalid, elus teater kõigis oma vormides, žanrimääratlus, draamaõpe, protsessdraama, klassiruumidraama, draamateraapia ja mitmed muud (Owens & Barber, 2014).

Teatriteoreetiline oskussõnastik (2017) annab draamaõpetusele järgmised määratlused:

- teatri vahendite kasutamine pedagoogikas;
- teatri vahendeid kasutav aktiivõppel põhinev õppeaine üldharidusprogrammis

Tihti inimesed arvavad, et draamaõpetus ja teatriõpetus on üks ja sama asi, aga tegelikult need on erinevad asjad. Hein (2014, lk 15) kirjeldab tegevuste täpsemat missiooni: „Teatriõpetuse sisus on rõhuasetus selgelt teatri kui institutsiooni ajalool ja teatri tänapäevastel toimimispõhimõtetel ning vormidel. Selles aines tegeldakse pigem meistriteoste, st valmis draamade ja etenduste analüüsiga. Draamaõpetus on praktilist laadi aine, mis keskendub rohkem inimkäitumise ning ideede uurimisele ja väljendamisele teatrivõtete abil. Teatrivahendite abil õpitakse hoopis aru saama iseendast, teistest inimestest, ümbritseva maailma reeglitest ja teatrikunsti võimekusest seda kõike nii peegeldada kui ka muuta. Inglisekeelses haridusruumis on eristatud draamaõppe vorme draama in education (DIE) ja theatre in education (TIE).

Draamaõpetust on eri aegadel erinevalt eesmärgistatud. Näiteks: 1960. aastatel innustasid Ward ja Slade laste spontaanset draamategevust klassiruumis. USA-s draama abil hakati õpetama loovdraamat, rõhutades draama kaudu õppimise protsessi iseloomu. Tänapäeval draama suund on väga arenenud ning draamat saab kasutada mitte ainult laste ja noorte jaoks vaid ka täiskasvanute jaoks. Draamaõppe abil saab toetada väärtuskasvatust või hariduslikke erivajadusi, lõimida multikultuurset ühiskonda, teadvustada keskkonnasäästliku eluviisi möödapääsmatust, hoida väikekultuuride eripärasid (Hein 2014).

Draamaõpetus on väga mitmekesine ja usaldusväärne meetod. Teatriterminite baasis leidsin järgmise määratluse:

- draamaõpetuse eesmärgiks on kujundada loovat ja mitmekülgset isiksust, kes suudab ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl, avalikus elus.

Draamapedagoogika võtete kasutamine nõuab kindlasti selget eesmärgistamist, kavandamist ning aega nii tegutsemiseks kui ka reflekteerimiseks. Draama kaudu õppimine on interaktiivne, kogemuslik, elamuslik, mänguline ja tegevuslik. Draamapedagoogika meetodite puhul ei ole kesksed teatrispetsiifilised teadmised ja oskused (nt lavakõne, näitlemine, lavastamine, dramatiseerimine), vaid osalejate kogemused ja nende arusaamade avardumine. (Harro-Loit et al., 2013) Draamakogemus on üks mõjusamaid viise sekkuda käitumisse. Erinevate didaktikate kasutamine õpetamises mõjutab kõige vähem käitumist. (Nielsen 2021) Draamaõppe kaudu omandatakse palju praktilisi oskusi.

Draamaõpe võimaldab (Harro-Loit et al., 2013):

- mudeldada elu ja uurida selle keerukust;
- leida oma lugu ja uurida seda - s.o arendada eneseteadlikkust, mis võib kaasa tuua hoiakute ja käitumise muutumise;
- luua elava, kuid siiski turvalise kogemuse;
- ühtaegu arendada sotsiaalseid oskusi ja luua sümbolimaailma.

Õppeaine üks eesmärkidest on kujundada õpilastes terviklik maailmapilt, toetudes loovale eneseväljendusele. Draama sisaldab endas palju eesmärke (Hein 2014):

- kindlustab tuleviku näitlejad ja publiku;
- õpetab õpilasi mõtlema;
- arendab isiksuslikke omadusi;
- arendab kujutlusvõimet ja loovust;
- annab arusaamise inimsuhtlusest;
- on toeks teiste ainete õpetamisele;
- harib emotsionaalselt;
- arendab enesekindlust;
- pakub meelelahutust ja lõõgastumisvõimalust;
- õpetab hindama kultuuripärandit;
- tagab arusaamise sellest, kuidas draama kui žanr töötab.

Draama lubab õpilasel turvaliselt (Hein 2014)

- katsetada erinevaid suhtumisi, mõtte- ja käitumisviise;
- võrrelda neid teiste omadega;
- leida nende hulgast oma isiksuse ehitusmaterjaliks sobivad.

1.2 Draama olulisus ja mõju noortele

Inimese isiksuse kujunemine toimub sotsiaalse keskkonnaga suhtlemise ja sotsiaalse tegevuse kaudu. Isiksuse kujunemise protsessis oluline reguleerija on enesekontseptsioon, inimese idee iseendast, mis on seotud tema enda enesehinnanguga. Isiksuse kujunemist mõjutavad kõigepealt perekond ja seejärel avalikud sotsiaalsed institutsioonid: lasteaed, kool, ülikool, töö. Isiksuse arengu üks olulisemaid perioode on noorukieas. Noorukieas aktiivselt toimub enese tunnetamine ja uurimine. Noored aktiivselt suhtlevad teiste inimestega ning leiavad endale huvitegevusi.

Draamaõpe on üks sellistest vaba aja veetmise viisidest, millel on kõik eeldused teismelise isiksuse kujunemise mõjutamiseks. Draama aitab mõista ja tõlgendada teiste inimeste käitumist ning iseendast paremini aru saada. Oma eesmärkide täitmiseks ja eri suundadesse kiskuvate kohustuste vahel tasakaalus püsimiseks on seda hilisemas elus väga vaja. (Hein 2014)

Draama keskkond on särav, nakkav ja emotsionaalne, kus kogu õppimise protsessi mõjutab meele, iseloomu ja tahte arengut, nooruki maailmavaate kujunemist, määrab suuresti tema uskumuste süsteemi, tagab moraalse arengu, paljastab õpilaste loomingulised võimed, rõhutades igäihe individuaalsust. Sellised eeldused ja tingimused on objektiivselt suurepärase pinnas nooruki isiksuse mitmepoolseks kujunemiseks. Nagu ma kirjutasin varem erinevatel aegadel draamat kasutati erinevate eesmärkidega. Draama ja teatrikunst oli mõeldud meelelahutuseks, seejärel harimiseks, seejärel seda kasutati ka sotsiaalses ja poliitilises valdkonnas. Hein (2014, lk 26) kirjutab: „Draama kasutegur õpilaste isiksuslikule, moraalsele, esteetilisele ja sotsiaalsele arengule on tõestatud suur – selle kaudu on Suurbritaanias, Ameerikas, Austraalias ja mitmel pool Euroopas lapsi õpetatud juba üle 60 aastat“. Draama kaudu õppimine on väärtuskasvatuse, demokraatia ja loovuse kool. Teatri ja draama võtete tundmine, sümbolne mõtlemine ja metafooride loomine aitab mõista maailma ja iseennast. (Harro-Loit et al., 2013) Draamamaailma loomiseks on vaja kasutada nii sotsiaalseid kui ka esteetilisi oskusi. Aines edenemine tähendab mitmete võimete ja oskuste kompleksi omandamist, nagu isiksuslikud ja sotsiaalsed võimed, nt koostöövõime ja empaatia; esinemisoskused, nt hääle ja füüsilise keha kasutamine; teadmised teatrist, nt teatrimängud ja tehnilised lisavõimalused. (Hein 2014)

Draama sisaldab endas palju tegevusi, mis on suunatud erinevate oskuste arendamisele. Draamaõpetuse kaudu antakse noortele võimalus end vabamalt väljendada. Draamas saab mitmesuguste tegevuste, näiteks improvistatsiooni abil arendada emotsionaalset intelligentsust, läbirääkimisoskusi, võimet tõlkida ideid uude konteksti narratiivi ja tegevuse kaudu (Hein 2014). Emotsionaalne intelligentsus sisaldab endas ka enesekontrolli, innukust, püsivust ja oskus ennast motiveerida. Kõiki neid oskusi võiks arendada draama tegevuste kaudu.

Draamaõpetuse kaudu suunatakse õpilast olema oma vaadetes ja mõtetes julge. Hein (2014, lk 28) kirjutab: „Lihtsate kehakeele harjutustega saab aidata madala enesehinnanguga õpilastel oma sotsiaalset staatust parandada“. Draamaõpetuse seisukohalt tähendab õppimine alati koosõppimist. Draama keskmes on suhtlemine. Nagu kõik kunstid, võimaldab draama õpilastel suhelda ja mõista

teisi inimesi uuel viisil. Tunni käigus lapsed ja noored õpivad tegema koostööd ja suhtlema teiste inimestega. Õpilased teevad erinevaid paaris- ja rühmatöid ning individuaalseid ülesandeid, mis toetavad isiksuse arengut ning suhtlemisoskusi.

Väga tähtis on avada noorte loomingulisus koolieas. Loovust nõnda mõistes pole raske märgata, et loovuslikud protsessid avalduvad kogu hiilguses juba kõige varasemas lapsepõlves (Võgotski 2016). Draama tunnid alati eeldavad nii õpetajalt, kui ka õpilastelt loovat lähenemist. Kasutades draamat õppimisvahendina, saavad noored suurendada oma loovuse eesmärki ja väärtust. See võimaldab neil leida oma unikaalsed viisid enda jaoks vastuste leidmiseks. Loovuse abil saab inimene oma eluviise ja keskkonda mitmekesistada. See omakorda aitab vältida tüdimust ja läbipõlemist. (Hein 2014) Mida rohkem laps näeb, kuuleb või läbi elab, seda rohkem ta teab ja omandab, seda rohkem valdab ta tegelikkuse elemente, seda olulisem ja produktiivsem (teiste tingimuste võrdsuse juures) on tema kujutlusvõime (Võgotski 2016).

“Draamauuriija Joe Winston tõestab raamatus “Draama, Narrative and Moral Education”, et draama võib etendada märkimisväärset osa õpilastele moraalses kasvamises ning aitab neil väljendada, avastada ja arendada keerukaid kõlblisi arusaamu. Winston soovib draamatunnis praktiseerida voorusi, näiteks saab harjutada, kuidas olla aus, andestav või suuremeelne.” – kirjutab Hein (2014) oma raamatus “Draamaraamat”. Draamaõpetus aitab noorel paremini aru saada väärtustest, probleemidest ja kultuurist tänapäeva maailmas.

Draama tunnid avaldavad positiivset mõju õpilaste tervisele ja füüsilise vormi arendamisele. Tunnid aitavad lastel ja noortel uurida oma keha võimeid, arendada motoorikat, koordinaatsiooni ning õppida tundma oma keha. Tunnid arendavad keha jõudu ja vastupidavust. Õpilaste füüsiline areng on seotud tihedasti nende vaimse ja sotsiaalse arenguga. (Krull 2018) Draama tundides on füüsiline koormus ühendatud loovusega, loogikaga ning emotsionaalse väljendusega. Draamal on kasulik mõju nii tervisele kui ka olulistele tegevustele, nagu õppimine ja isiklik kasv.

Samuti draama saab toetada õpilaste enesemääratlemist. Psühholoogid arvavad, et kooliaeg – see on ideaalne aeg identiteedi määratlemisele. Identiteet - inimese teadmine endast, oma minast, enda samastamine teatud sotsiaalse rühmaga, eristudes teistest. (EKI 2022) Hein (2014, lk 32) nõustus Eriksoni järelausega: „Identiteet kujuneb protsessis, mille jooksul indiviid end samaaegselt vaatlleb ja reflekteerib. Ta tajub ennast ja hindab tajutud pilti, võrreldes end seejuures pidevalt teistega“.

Draama on niisiis õpilasele kasulik nii emotsionaalse kui ka sotsiaalse arengu mõttes, toetades tema identiteedi kujunemist ja psühholoogilist enesekaitset.

Draama abil kujundatakse nii esteetilisi kui ka eetilisi tõekspidamisi. Draama võimalused on mitmetahulised. Draama moodustab intellektuaalseid ja moraalseid omadusi, stimuleerib loomingulisi võimeid, aitab kaasa edukale sotsialiseerumisele.

1.3 Õppimine draama kaudu

Draamaõppes omandatakse teadmised ja oskused eeskätt aktiivselt, praktiliste tegevuste kaudu (Hein 2014). Allan Owens ja Keith Barber (2014) toovad välja neli põhjust, miks õpetada draamameetodil. Nad eristavad 4 peamist põhjust: väärtused, praktilised kogemused, empiiriline tõestusmaterjal ja draamatöö mõjuvõim.

- Väärtused. Vajadus väljendada tähendusi kunstivormides ning kujutlusmängudes on inimesele igiomane ja seda tuleb soodustada. Andes nii lastele kui täiskasvanutele võimaluse mängu tõsiselt võtta, loome mõjusa kontekstuaalse õppimisvormi.
- Praktilised kogemused. draama toimib ka selliste rühmade puhul, kelle vanus ja ettevalmistus on andnud põhjust draama kasutamisse skeptiliselt suhtuda – alates äsja haridusteed alustavatest nelja-aastasest kuni kuuteistaastaste mässumeelsete noorte ja vangideni välja. Neis olukordades on draama toiminud õppimist motiveeriva jõuna.
- Empiiriline tõestusmaterjal. Hästi rakendatud draamaõpe mõjutab tugevalt arusaamist keelest ja kirjandusest ning suurendab laste eneseusaldust. Draama aitab lastel arendada ka suhtlemiskunsti ning teadvustada ja paremini mõista sotsiaalseid suhteid.
- Draamatöö mõjuvõim. Draamaprotsess võib olla jõudu andev. Draama käsitleb keerukaid ideid, sünnitab kriitilist mõtlemist ja arutelu. Draamaõpe on demokraatlik ja kriitiline tegevus. Draamalood püüvad arendama individuaalset mõtlemist hoolimata grupist ja väljakujunenud tõekspidamistest.

Draamaprosessi moodustavad (Hein 2014)

- kujuteldava kindlate piiridega keskkonna loomine,
- selles ümberkehastumine ja tegutsemine,
- seose loomine väljamõeldud ja reaalse maailma vahel.

Draama on väga mitmekesine, loominguline ja ebatavaline õppimisviis. Looming pakub inimesele suurt rõõmu (Võgotski 2016). Õppimine draamas toimub tänu metafooridele. Hein (2014, lk 36) kirjutab: „Teglikkuses mõjutab metafoorne mõtlemine kogu meie elu. Metafooride abil saab muuta seda, kuidas me mõtleme probleemidest, milliseid sarnasusi näeme objekti, sündmuse või iseenda ja mingi teise objekti, sündmuse või olendi vahel. Metafoorid võimaldavad näha asju uues valguses, tekitades analoogiaid, mis toovad nähtavale varem märkamatuks jäänud ja alahinnatud suhted.“ Metafoor - kõnekujund, mille käigus kantakse ühe nähtuse või objekti omadused või tunnused sarnasuse alusel üle teisele, nõnda et põhikujutluse (nt noorus) asemele tekib uus, asekujutlus, mis ongi metafoor (nt elukevad). (EKI 2022) Teatrimetafoorid võivad olla erinevates vormides: sõnalised, isikulised, esemelised või tegevuslikud. Metafooride loomise ja mõistmise võime on loovuse alustugi, metafoorid ühendavad teadliku ja alateadliku ning aitavad mõtestada kogemust senisest erineval moel. (Hein 2014) Metafoor (Metaphor) võimaldab osalejatel näha draamas tähenduse eri tasandeid ning seostada neid enda ja teiste elukogemustega (Owens & Barber, 2014).

Noortel, kes tegelevad draamaga on olemas võimalus saada unustamatut ja kasulikku kogemust. „Draamaõpetuse vorm on mänglev, sisu aga tõsine. Draamamängudes osalemise ja draamaülesannete täitmise kaudu jõutakse sügavama mõistmiseni, kuidas teater toimib, sest draamas töötatakse teatri keeles ja teatri vahenditega, nagu näitlemine, kostüümid, maskid, dekoratsioonid, rekvisiidid, valgustus, helikujundus jne. Õppimine toimub kujuteldavaid karaktereid, situatsioone, kohti ja aegu luues ning nende suhete ja sündmuste kaudu, millega loodud keskkonnas kokku puututakse. Ennast seostatakse teiste inimeste ja rühmadega imitatsiooni, märkamise, harjutamise ning jagatud kogemuste kaudu, näiteks lugude jutustamise ja rollimängu abil.“ – kirjutab Ivika Hein (2014, lk 36) raamatus „Draamaraamat“.

Draamaõppe protsessi võib lühidalt iseloomustada nii: õppimine ja tähenduste loomine toimub eesmärgistatud ühistegevuse käigus: oletatakse, märgatakse, järeldatakse, analüüsitakse ja üldistatakse. (Hein 2014) Refleksioon on õppe oluline osa. Elulisi olukordi luues ja läbi mängides ning neid pärast reflekteerides kujundame oma hoiakud ja ühtlasi õpime tundma teiste omi (Hein 2014). Eesti keele instituut (2022) annab refleksioonile järgmised määratlused:

- reageering millelegi; selle suuline või kirjalik väljendus;

- mõtisklus, omaenda mõtete ja elamuste analüüs;
- teadlik kogemusest õppimine, oma või teiste tegevuse, kogemuste ja elamuste peegeldamine, analüüs, mõtestamine ning hindamine;
- peegeldus; mõtisklus

Refleksioon hakkab kujunema algkoolieas ja noorukieas muutub see peamiseks teguriks käitumise ja enesearendamise reguleerimisel. Refleksioon aitab:

- kontrollida mõtlemist;
- hinnata tegevuste kehtivust ja loogikat, analüüsida mõtteid;
- muuta varjatud oskused tõhusateks arenguvahenditeks;
- vabaneda otsustamatusest ja teha valikuid;
- puhastada meelt tarbetutest mõtetest;
- tuvastada käitumismustreid ja neid kohandada.

1.4 Draamaõppe vormid

Draama on väga efektiivne meetod töös noortega. Draama tunnid on energilised ja aktiivsed ning suur osa tegevustest on praktilised. Õppija mäletab (Nielsen 2021):

- Loeng 5%
- Lugemine 10%
- Audio-visuaalsed vahendid 20%
- Demonstratsioon 30%
- Arutlus 50%
- Praktilised harjutused 75%
- Praktika 90%

Draamatunni planeerimiseks ja korraldamiseks sobib järgmine lihtne skeem (Hein 2014):

- eesmärgistamine;
- meetodite valik sõltuvalt ajast, ruumist, vahenditest, õpilastest ja tunni eesmärgist;
- tunni alustamine paari virgutava, lõõgastava, kontsentreeriva mängu-harjutusega;
- õpilaste teavitamine tunni sisust ja eesmärkidest (võivad olla ka varjatud eesmärgid, millest õpilastele ei räägita);

- põhitegevus;
- refleksioon.

Draama tunnid on mitmekesised ning kõik grupi liikmed võivad vabalt oselda kõikides tegevustes. Erinevad töövõtted/ tehnikad võimaldavad mitmesugust osalust. Kui asetada need võtted skaalale, siis selle ühes otsas saavad inimesed osaleda ja panustada ilma ebamugavustundeta, teises otsas võib aga end tõsiselt proovile panna. (Owens & Barber, 2014)

Draamatöö dünaamika luuakse järgmiste elementide abil: sobiv rütmivalik tegevuse ajal, üleminekud ja nende ajastamine ning teema, sisu ja osalejate mõtete-tunnete vastavus. Kavandatud töövõtete mehaaniline läbitegemine üksteise järel toodab vaid moepärast tehtud draamatööd. (Owens & Barber, 2014) Kõik tehnikad draamaõppes on võetud erinevatest valdkondadest – kirjandusest, psühholoogiast, teatrist jne. Alati tuleb arvestama sellega, et kõik vormid või harjutused igas grupis tööle ei hakka.

Järgmisena tuuakse välja need vormid, mis sobivad kõige paremini draamaõppe protsessis kasutamiseks tantsuringis:

- Tutvumismängud ja lõõgastusharjutused. Alguse mängud peavad olema võimalikult lihtsad ja lõbusad, et igaüks tunneks, et ta saab hästi hakkama ja karta pole vaja. Sellised mängud aitavad vabastada õpilasi muudest segavatest pingetest. Selliseid mängu nimetatakse ice-breaking-mängudeks. Need võivad olla kas ainult füüsilised, sõnalis-füüsilised või ainult sõnalised (Hein 2014). Tutvumismängud ja lõõgastusharjutused aitavad üksteisega tutvuda ning luua grupis usaldust ja sidusust.
- Draamamängud. Mängitakse ühiseks tähelepanu koondamiseks, rahustamiseks ja virgutamiseks, konkreetse kujutluspildi loomiseks ja tugevdamiseks, situatsioonis peituva mängustruktuuri avamiseks ja mitmetel muudel põhjustel (Owens & Barber, 2014). Draamamängud on lihtsad ja lõbusad draamategevused, millega haaratakse õpilasi kaasa ja liidetakse neid, suurendatakse mängija eneseusaldust, luuakse vajalik meeleolu, treenitakse sotsiaalseid oskusi, mängureeglitest kinnipidamist ja piiridega arvestamist. Mängud võivad olla verbaalsed, sõnatule liikumisele või füüsilise tegevusele üles ehitatud. (Hein 2014)
- Stoppkaadrid, pildid. Rühmiti või ühekaupa võetakse liikumatud poosid, mida teised vaatlevad ja tõlgitsevad, keskendudes konkreetsele hetkele või abstraktsele idee füüsilisele

väljendamisele. Pilte võib esitleda draama osana, näiteks leiti foto, maal, skulptuur, kuju. See on võimalusterikas töövõte, mida võib omaette töövormina kasutada. (Owens & Barber, 2014).

- Skulptuurid. Rühm või selle liikmed voolivad füüsiliselt ühest või mitmest rühma liikmest skulptuuri ehk kuju või skulptuurigrupi. Sobib isikute tajumuste uurimiseks. (Owens & Barber, 2014) Lisaks sellised harjutused arendavad füüsilist vormi ning keha plastilisust.
- Loovtants. Õpevormi eesmärk õppida tantsuelementide kaudu tundma oma keha liikumisvõimalusi ja seda, kuidas neid kasutada. Tantsulises liikumises ei ole õiget ega valet liikumisviisi või liigutust. Noored tunnevad vabadust ja alustavad eneseväljendust vabas vormis, kasutades tantsu liikumisi. Loovtantsus käsitletakse erinevaid tantsuelemente: keha, ruum, aeg ja jõud (Sööt 2016).
- Improvisatsioon. Seda tehnikat võiks kasutada nii rühmas, kui ka individuaalselt. Improvisatsiooni harjutused arendavad palju erinevaid oskusi. Hein (2014, lk 117) kirjutab: „Improvisatsiooniga tegelejad märkavad ka päris elus paremini, kuidas toimib inimestevaheline suhtlus ja igapäevarutiin, milliseid käitumisviise, olukordade lahendamise teid ja iseäralikke üksikasju esineb inimeste käitumises ning millist keelt seejuures kasutatakse.“
- Kehakeele lugemise harjutused. Emotsioonimängud. Harjutused aitavad paremini mõista põhiemotsioone ning kuidas nendega toimetada.
- Pantomiim. Pantomiim suunab tähelepanu liigutuste täpsusele ja ilmekusele. Tegevus, olukord, lugu või sündmus esitatakse hääletult, ainuüksi kehakeele abil. Sobib nii individuaalkseks, paaris- kui ka grupitööks. (Hein 2014)
- Loo jutustamine. Lugusid saab edasi anda eri viisil: tegevuslikult, pildiselt ja sõnaliselt (Hein 2014). Sellise meetodi abiks võiks arendada fantaasiat ja loovmõtlemist.

1.5 Õpetaja roll draamaõpetuses

Ivika Hein (2014) oma raamatus „Draamaraamat“ kirjutas: „Draamaõpetuse eesmärk saab olla vaid üks – harmoonilise inimese kasvatamine teatri vahendite abiga“. Draamaõpetaja on lahutamatu osa draamaõpetuse protsessis.

Draama tegevus toimub enamasti olevikus – siin ja praegu (Tonts 2016). Draamaõpetuses on palju improvisatsioonilisi tegevusi ja spontaansusi – draamajuhendaja peab olema alati valmis

ootamatusteks ja üllatavateks tulemusteks. Sageli on draamaõpetajad ise kogunud näitlejad. Eestis on vähe võimalusi spetsialiseeruda draamaõpetaja erialale. Draama õpetamiseks on palju võimalusi. Eestis toimub mitmeid draama-alaseid koolitusi ning neil osalevad erinevate õppeainete õpetajad, kes hiljem saavad draamavahendeid oma tundides kasutada.

Hästi korraldatud draamaõpe võimaldab õpilasel saada teadmisi draamavormist ja käsitletava teema sisust ning õpetab oskusi, mida sisu ja vormi vahendamiseks vaja läheb. Draama eesmärk võib olla tunda õppida iseennast, oma või võõrast kultuuri, inimesi ja aega ning võrrelda oma võõraga. (Hein 2014) Kuna draamat võib koolitunnis kasutada väga mitmetel eesmärkidel – võiks draamat õpetada iga aineõpetaja. Mängud ja keskendumisharjutused toovad vaheldust klassitöö rutiini, toetavad tähelepanu koondamist ja keskendumist ning aitavad lahendada pingeid ja virgutada meeli. Protsessdraama, mida õpetaja saab vastavalt oma kujutlusvõimele ja vajadustele kohandada, sobib kirjandus- ja keeletundidesse, ajaloo- ja kunstiõpetusse, aga ka ettevõtluse, kommunikatsiooni, meedia, inimeseõpetuse ja loodusõpetuse tundidesse ning klassijuhatajatundi. (Harro-Loit et al., 2013)

Draamajuhendaja vastutab, et tegevuste eesmärgid ja ülesanded oleks määratletud võimalikult konkreetselt – õpilasele peab olema selge, mida ta peab saavutama ja kuidas saavutatut hinnatakse. Anu Tonts (2016, lk 64) kirjutab: „Lavastaja roll tänapäeva teatris on ülioluline, tema juhib kogu lavastuse valmimise protsessi: valib lavastatava materjali, kunstniku, näitetrupi, mänguruumi ning kujundab lavastuses sellise keskkonna, mis väljendab tema maailmapilti ja esteetilisi tõekspidamisi“. Draama õpetamise ajal draamajuhendaja mängib sama olulist rolli nagu lavastaja teatris. Õpetajal on palju ülesandeid, mille käigus ta kaasab tegevustesse osalejaid. Ta juhendab protsessi, motiveerib õpilasi ning püüab teha osalejate õppimise selgeks. Draamaõpetaja loob turvalise ja mugava keskkonna kõigi osalejate jaoks.

2. DRAAMAÕPPEST EESTIS

Selles peatükis tutvustatakse draamaõpet Eestis ning selle tähtsust koolikeskkonnas. Lisaks tuleb juttu draamaõppes tantsuvaldkonnas.

2.1 Draamaõpe Eesti koolides

Sõltumata sellest, et draamaõpet kasutatakse ja õpetatakse maailmas aktiivselt üle poole sajandi, ei kasuta Eestis kõik koolid ja huviringid seda meetodit aktiivselt. Hein (2014, lk 22) kirjutab: „Eesti haridussüsteemis on draama õpetamine olnud enamasti koordineerimata ja draamaõpetajad iseenda hooleks jäetud. Draamaõpetus on Eesti koolis justkui fantoomõppeaine, mis aeg-ajalt ilmub ja siis jälle koob“. Põhjuseks on sageli raskused tagada aine tõsiseltvõetav sisu ja õpetamise kvaliteet, kuid ka juhtkonna vähene usaldus aine vastu. Sõltumata sellest, et raamat oli ilmunud 2014. aastal – olukord koolides ei ole väga muutunud. Aga suur osa eesti õppekeelega koole on hakanud rohkem ja aktiivsemalt kasutama draamaõpet põhikooli ja gümnaasiumi astmes. Mõnedes koolides draama on kohustuslik aine. Näiteks: draamaõpet aktiivselt õpetatakse Tallinna Reaalkoolis. Arte Gümnaasiumis, mis asub Tallinnas toimuvad eneseväljenduse tunnid. Tallinna 32. keskkoolis draama tunnid toimuvad nii põhikoolis, kui ka 10. klassides gümnaasiumis. Paljudes koolides on olemas näiteringid ja kooliteatrid, mis ei ole kohustuslikud kõigi õpilaste jaoks. Tallinna Linnamäe Vene Lütsuem pakub gümnaasistidele järgmisi valikaineid: draama ja teater, kõnekunst ning põhikoolis on võimalik osaleda näiteringis.

„Draamat saab käsitleda iseseisva ja täisväärtusliku distsipliinina, sest selle õppesisu sisaldab elemente, mis teistes ainetes puuduvad täiesti või on väga nõrgalt esindatud“ – kirjutab Ivika Hein (2014, lk 41) raamatus „Draamaraamat. Paljud õpetajad kasutavad erinevaid meetodeid, mida käsitletakse draamaõppes. Draamat kasutatakse eri ainete õppeprotsessi mitmekesistamiseks ja hõlbustamiseks. Näiteks keeleõppes, kirjanduses, ajaloos ja ühiskonnaõpetuses on rollimängud või kuuma tooli meetod sagedased töövõtted. (Hein 2014)

2.2 Draamaõppe tähtsus koolikeskkonnas

Praegune olukord koolides näitab, et mitte kõik ained ei aita lahendada erinevaid probleeme nagu madal enesehinnang, potentsiaali avastamine jne. Draamaaine abil on võimalik lahendada või vähendada mõned probleemid, mis tekivad koolikeskkonnas. Draamaõpet saab kasutada iseenda ja teiste väärtuste äratundmiseks, koostööoskuste lihvimiseks ja koolikultuuri parandamiseks. Kooli kui organisatsiooni arenduses saab draama meetodite abil toetada demokraatlikke

käitumismustreid - kõigi kuulamist, panustamist, osalemist ja vastutust. (Harro-Loit et al., 2013) Koolikiusamine ei ole kahjuks kuskile kadunud. Draamavõtteid kasutades saab näiteks foorumteatri abil tõhusalt panna õpilasi probleemi märkama ja näidata selle lahendusvõimalusi. (Hein 2014) Draama erineb teistest ainetest selle poolest, et siin näeb iga ainetunnis osaleja igapäevase arengut.

Alates algklassidest laste nii füüsilises, kui ka vaimses arengus toimuvad kiired muutused. Üldhariduskoolis toetatakse õpilase vaimset, füüsilist, kõlblist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Luuakse tingimused õpilase võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks. (PGS § 3.1) Draamaga selgitatakse välja igapäevase individuaalsed ressursid, õpitakse tundeväänduse efektiivsust ja omandatakse eneseregulatsiooni oskusi. Kõik see toimub teatrivõtete abil ja teatriesteeetika kontekstis. Kuna draamas on palju praktilisi ja aktiivseid tegevusi ta aitab õpilasi arendada palju erinevaid oskusi. Nagu ma kirjutasin esimeses peatükis draama hõlmab palju teemasid ning arendab palju erinevaid oskusi. Draama arendab õpilaste füüsilist, vaimset, emotsionaalset, sotsiaalset, loomingulist ja väljenduslikku võimekust, õpetab tundma oma tugevaid ja nõrku külgi ning suurendab enesekindlust. (Hein 2014) Samuti draama käsitleb erinevaid ühiskondlikke teemasid, mida noored võiksid käsitleda koolis. Draama õpetab noori kuidas lahendada igapäevaseid olukordi ja kuidas elada ümbritsevas keskkonnas. Draamatunnid arendavad tõhusalt õpilaste EQ-d. Draamas käsitletakse palju elulisi olukordi ja kogemusi. Ülesanded annavad hea võimaluse saada teadmisi kehakeelest, žestidest ja käitumisviisidest.

2.3 Draamaõpe tantsuvaldkonnas

Tänapäeval pakutakse Eestis palju erinevaid võimalusi, kuidas omandada tantsuharidus ning ennast arendada selles valdkonnas. Valik sõltub laste/noorte eesmärkidest ja võimalustest. Nagu ma uurisin oma seminaritöös „Tantsulise liikumise vajalikkus üldhariduskoolis lastevanemate vaates“ tantsuharidust Eestis pakutakse erinevatel tasanditel (huvitegevus, huviharidus, eelkutseseõpe).

Huvitegevus on osalejate kaasamiseks ja arenguks võimaluste loomine projektipõhiste tegevuste kaudu. Seda viiakse läbi peamiselt noortekeskustes, rahvamajades ja teistes organisatsioonides kas erialase kvalifikatsiooniga või iseõppinud juhendajate poolt. (Tantsuhuvihariduse põhimõtted 2021) Eestis asub palju erinevaid organisatsioone, mis nimetavad end tantsustuudioteks või

tantsuringideks. Tavaliselt need organisatsioonid tegelevad erinevate tantsustiilide õpetamisega, esinevad festivalidel ja võistlustel. Kui uurida erinevate stuudiote ja ringide programme, siis seal ei ole draama või teatri tegevusi. Tallinnas mitmed tantsustuudiod tegelevad erinevate tantsustiilidega ilma näitlemise ja draamata: Tantsugeen, TKDS jne.

Huvihariduse eesmärk on luua võimalusi isiksuse mitmekülgseks arenguks ja toetada noore kujunemist hästi toimetulevaks ühiskonnaliikmeks (HS § 2.1). Tantsualases huvihariduses toimub õppimine õppekavade järgi. Sellise võimaluse Tallinnas pakub Eesti Tantsuagentuur (edaspidi ETA), kus asub tantsukool laste ja noorte jaoks. ETA aktiivselt kasutab oma programmis erinevaid draama vorme. ETA-s korraldatud projektis „Tantsuruum“ noorte ja täiskasvanute jaoks, toimuvad erinevaid töötoad: improvisatsioon, näitlemine, töötuba „Ruum“ jne.

Mis puutub kutseõppe, siis Eestis kutseõpe võimalust pakub ainult üks tantsuõppeasutus – Tallinna Balletikool.

Tantsukõrgharidust saab omandada kahes kõrgkoolis – Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias. Tallinna Ülikooli programmis on olemas erinevaid aineid, mis on seotud draama tegevustega: dramaturgia alused ja kompositsioon, improvisatsioon, lavastuspraktika. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia õppekava ka sisaldab endas erinevaid draama vorme, näiteks: improvisatsioon.

3. UURIMISMEETOD

Käesolev seminaritöö on kombineeritud uurimus. Antud peatükk annab ülevaate lõputöös kasutatud uurimismeetoditest.

Uurimuse eesmärgiks oli välja selgitada, kuidas draamaõpe mõjub tantsuga tegelevatele noortele. Kahe kuu jooksul (märtsist - maini) noored Lasnamäe Noortekeskuse tantsuklubist hakkasid tegelema draamategevustega, et kontrollida püstitatud hüpoteese. Minu lõputöö andmekogumise meetodiks on 2 ankeetküsitlust, mis sisaldavad endas nii kvalitatiivse, kui ka kvantitatiivse uurimismeetodit ning koostatud tunnikava.

Oma lõputööle püstitasin järgmiseid hüpoteesid:

- 1) Draamaõpe on noori endi hinnangul kõige rohkem mõjutanud järgnevalt: tõusnud enesehinnang; kasvanud enesekindlus ja julgus; paranenud vaimne tervis, suuline ja füüsiline väljendusoskus; arenenud loovus ja meeskonnatöö oskus, paranenud tantsuoskus (tehnika, mõistetus).
- 2) Noored leiavad, et draamaõpe on kasulik ja vajalik tantsuga tegelevatele noortele.

Küsitlusele vastajatena pidasin silmas noori, kes külastavad tantsuklubi Lasnamäe Noortekeskuses. Andmete kogumiseks koostasın kaks veebipõhist ankeetküsitlust Google Forms keskkonnas, mida jagasin noortega telegramis. Saadud tulemusi ma analüüsin samas keskkonnas.

Küsimustiku koostamisel pidasin silmas, et sellele oleks lihtne ja huvitav vastata. Lisaks küsimustiku kaudu noored saaksid võimalust reflekteerida ja analüüsida draamategevusi ja saadud kogemust. Küsimustik sisaldas nii avatud vastustega küsimusi kui ka valikvastustega küsimusi, milles on kasutatud binaarskaalat. Binaarskaala (binary scale) on nominaalskaala variant, mis pakub vastajale kahetist valikvõimalust (nt jah/ei, mees/naine). Skaalat kasutatakse selleks, et teha kindlaks fakti või nähtuse eksiseerimine või mitteeksiseerimine. (Õunapuu 2014, lk 164) Kõik ankeedi küsimused olid vastajale kohustuslikud. Esimene küsitlus sisaldas endas kuus küsimust ning teine küsitlus kaheksa küsimust. Mõlemale küsitlusele vastas 10 noort vanuses 15-22. Küsimustiku vastamine oli anonüümne ning vastamine võttis 5-10 minutit. Esimest küsitlust noored täitsid 14. märtsil enne draamategevuste algust ning teist küsitlust noored täitsid. 14. mail – pärast draamategevustes osalemist.

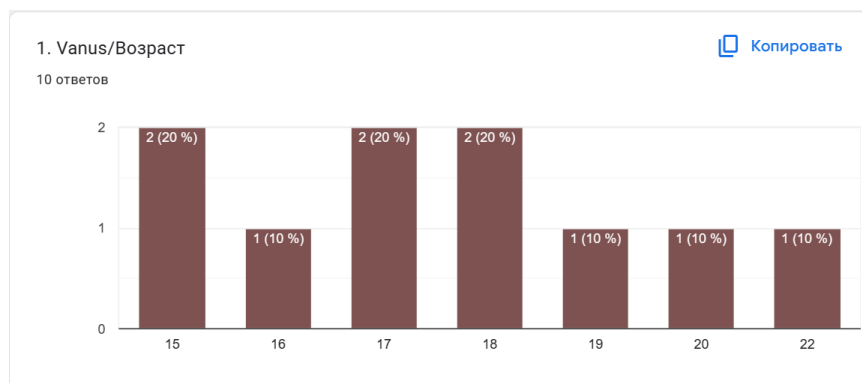
4. UURIMISTULEMUSTE ANALÜÜS

Käesolevas peatükis esitatakse ülevaate kogutud andmetest, analüüsitakse neid ning esitatakse uurimistulemused, kasutades kirjeldavat statistikat.

4.1 Noorte arvamused ja teadmised draamaõppest

Esimene küsimusik (vt Lisa 1) oli suunatud sellele, et uurida mida noored teavad draamaõpetusest, kaardistada nende teadmised ja soovid ning koostada tunnikavad, millega me töötame tantsuringis kahe kuu jooksul.

Tulemused näitavad, et Lasnamäe Noortekeskuse tantsuklubis osaleb 10 noort vanuses 15 kuni 22 aastat. Vastajate jaotumist vanuse alusel illustreerib joonis 1.

Joonis 1. Osalejate vanuseline jaotus

Küsimustiku teine küsimus oli avatud vastusega küsimus, kus noortel oli vaja seletada, mis on draamaõpe. Küsimusele vastas üheksa inimest. Järgnevalt on esitatud noorte vastused:

- Draama on kirjanduslik žanr tõsise tragöödia või olukorrast. Selle uurimine aitab õpetada teid süžeed paremini või laiemalt kirjutama. Tantsu mõistmisel on see viis negatiivsete emotsioonide väljendamiseks liikumise kaudu;
- Emotsioonide ja iseloomu uurimine, võime leida ja tegutseda erinevates olukordades;
- Õpimine tundma elu;
- Inimese sisemise komponendi uurimine;
- Näitlemisoskuste parandamine;
- See on oskus, mis võimaldab teil tantsu elusamaks muuta, väljendada tantsus tundeid, emotsioone, valu ja kannatusi;
- Õpimine tantsus oma tundeid ja emotsioone väljendama;

- Õpe kus saab õppida emotsioonide väljendust ja näitlemist ning õppida olla laval;
- Draama kui žanri päritolu ja selle põhimõtete uurimine

Järgmised kaks küsimust olid valikvastusega küsimused. Neile saadud vastused aitavad mõista, kuidas noored suhtuvad draamaõpetusesse tantsutundide ajal ning kui palju noori üldse tegelesid draamaga. Joonis 2 näitab, et 80% noortest ei tegele draamategevustega varem.

Joonis 2. Noorte arv draamategevustes osalenud

Neljandas küsimuses selgus (vt Joonis 3), et 100% vastanutest leiavad, et tantsutundides peavad olema draama tegevused.

Joonis 3. Noorte arvamused draamategevustest tantsutundide ajal

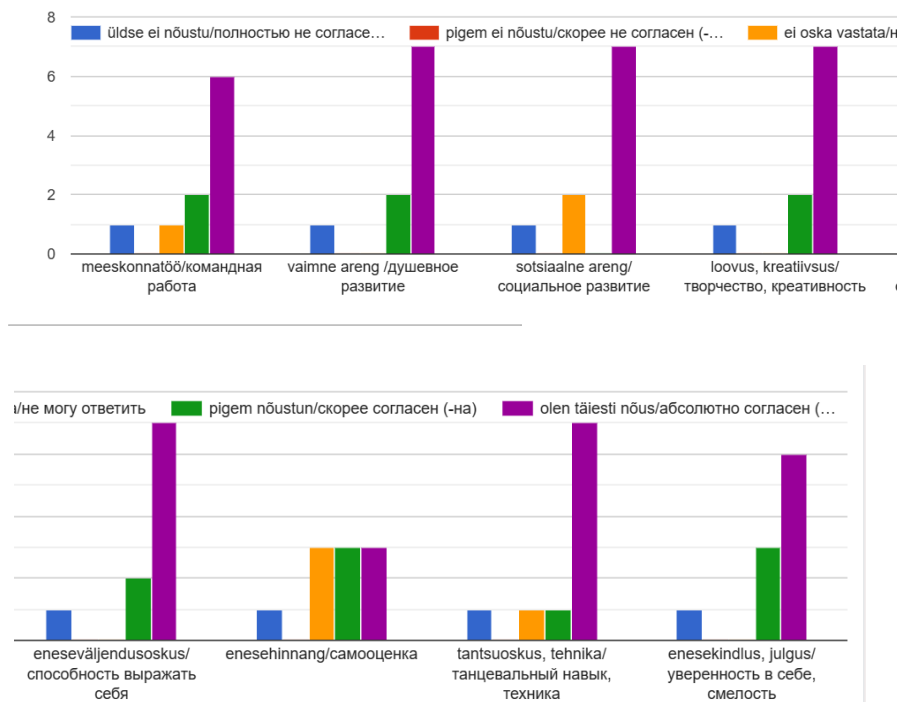
Eelviimases küsimuses paluti väljendada vastajatel arvamust, missuguseid omadusi arendab draamaõpetus (vt Joonis 4). Kõige enam nõustuti täiesti, et draamaõpetus arendab:

- vaimse ja sotsiaalse arengu;
- loovust ja kreatiivsust;

- eneseväljendusoskust;
- tantusoskust ja tehnikat;
- enesekindlust ja julgust;
- meeskonnatööd

5. Palun väljendage oma nõustumist järgmiste väidetega - valige sobiv vastuse variant. Minu arvates draamaõpetus arendab järgmisi omadusi:

Пожалуйста выразите свою точку зрения по поводу следующих выражений - выберите подходящий вариант. Я думаю, что изучение драмы развивает следующие качества:

Joonis 4. Noorte arvamused “Millised omadusi arendab draamaõpetus?”

Viimases küsimuses noortel oli võimalus jagada oma mõtteid eelseisvate draama tundide kohta ning kirjutada oma ootustest draamaõpetusest. Ootused olid järgmised:

- Õppida paremini väljendada emotisoone;
- Omandada rohkem tantsuoskusi ja tehnikaid, leida viis väljendada ennast, arendada loovust, kreatiivsust ja meeskonnatööoskust
- Tahan aru saada draama teemat;
- Tahan õppida õigesti väljendada oma tundeid ning tahan olla julgemaks;
- Tahan, et minu tants oli elav;

- Saada esinemisjulgest;
- Tahan arendada ennast

4.2 Esimese küsimustiku vastuste analüüs ja järeldused

Esimese küsimustiku eesmärk oli uurida noorte teadmisi draamaõpetusest ning kaardistada nende ootused/soovid tuleviku draamatunditele. Küsimustiku tulemused näitasid, et tantsuklubis osalevad noored vanuses 15 kuni 22. Tulemused näitavad, et noored jagavad draamaõpe mõiste erinevatesse kategooriatesse.

Mis on draamaõpe?	Näited:
Kirjandus	<ul style="list-style-type: none"> - žanr - süžee
Sisemine seisund	<ul style="list-style-type: none"> - emotsioonide väljendamine - elu - iseloom - tundeid
Teater	<ul style="list-style-type: none"> - näitlemine - laval olemine

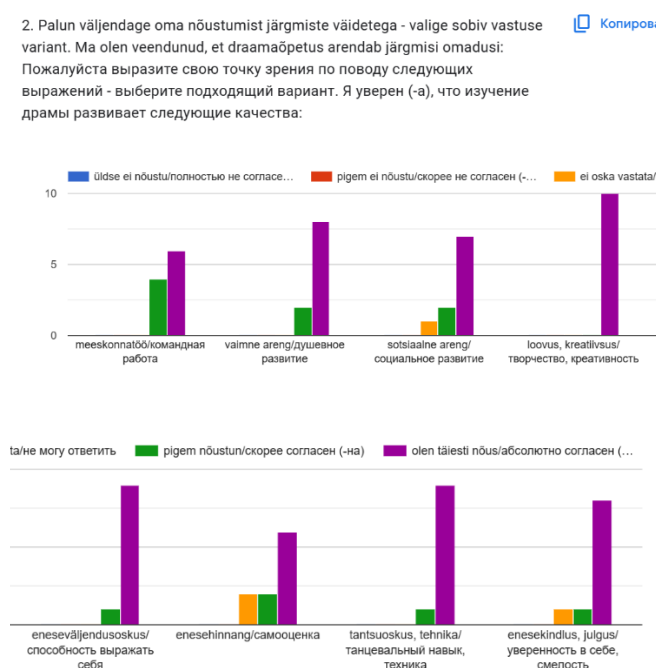
80% vastanutest ei tegele draama tegevustega varem. Samas 100% vastanutest leiavad, et tantsutundides peavad olema draama tegevused (improvisatsioon, loovmäng jne). Noored täiesti nõustusid, et draamaõpe toetab vaimset ja sotsiaalset arengut, arendab loovust ja kreatiivsust ning tantsuoskust ja tehnikat. Mõned noored ei osanud vastata küsimusele või pigem nõustusid väidetega. Kuna suur osa noortest ei tegele draamaõppega varem ma võin teha järelduse, et noored ei mõista lõpuni draamaõpe määratlust. Ning suur osa noortest ei tea täpsemalt millega tegeleb draamaõpe. Samas noored olid väga avatud ning jagasid oma ootusi draamaõppest. Ma arvestan nende soovidega ja ootustega ning püüan koostada tunnikavad, et täita enda eesmärgid ning samas vastata noorte ootustele.

4.3 Noorte refleksioon

Kahe kuu jooksul 14. märtsist 14. maini noored tegelesid draama tegevustega minuga koostatud tunnikava järgi (vt Lisa 2). Tunnikava sisaldas endas palju erinevaid teemasid ja harjutusi, et

arendada noori erinevatest külgedest ning kontrollida püstitatud hüpoteese. Kui tegelemine draama tegevustega oli lõpetatud noortel oli kolm päeva selleks, et täita küsimustikku. Teine küsimustik sisaldas endas kaheksa küsimust (vt Lisa 3) ning noortel oli võimalus jagada oma mõtteid ja muudatusi pärast draama tegevuste lõpetamist.

Teises küsimuses noortel oli vaja valida omadusi, mida nad olid veendunud arendab draamaõpe (vt Joonis 5). 100% vastanutest märkasid, et draama tegevused arendavad loovust ja kreatiivsust. Samas 90% noortest märkasid eneseväljendusoskust ja tantsutehnikat. 80% vastanutest on veendunud, et draamaõpe arendab vaimset arengut ning enesekindlust ja julgust.

Joonis 5. Noorte veendumused draama tegevuste kohta

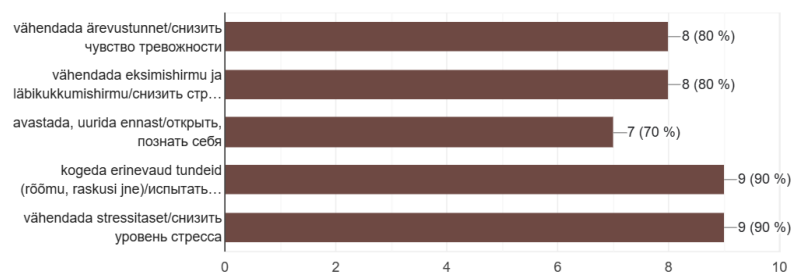
Kolmas küsimus oli valikvastusega küsimus ning 80% noortest märkasid, et draama tegevused mõjutasid nende vaimset tervist.

Järgmises küsimuses noortel oli pakutud valida mõni vaimse tervise probleem, mida draamatunnid aitasid lahendada (vt Joonis 6). 90% vastanutest märkasid, et draamatunnid aitasid vähendada stressitaset ning kogeda erinevaid tundeid. Samas 80% noortest märkasid ärevustunde ja eksimushirmu vähendamist.

4. Palun valige sobiv vastuse variant. Ма arvan, et draamatunnid aitasid mind...
 Пожалуйста выберите подходящий вариант. Я считаю, что уроки драмы помогли мне...

[Копировать](#)

10 ответов

Joonis 6. Draamatundide mõju vaimse tervisele noorte enda hinnangul

Viie küsimuse tulemused näitavad, et 100% vastanutele meeldis tegeleda draama tegevustega.

Kuues ja seitsmes küsimused oli avatud vastusega küsimused, kus noortel oli vaja analüüsida ja reflekteerida saadud kogemust. Järgmisena on välja toodud noorte vastused:

Kuidas draamategevused mõjutasid teid?	Kuidas draamategevused mõjutasid teie tantsuoskust?
Ma pole kindel, kuid tundub, et olen ümbritsevatega siiramaks muutunud	Improvisatsioon muutus lihtsamaks
Ma ei karda enam tundeid näidata ja rakendada, tunnen end enesekindlamalt	Pärast draamatunde ma ei oska tantsida, sest peas on väga palju mõtteid ja tehnikaid
Alustasin kasutada miimikat ja näidata emotsioone	Varasemad oskused on paranenud. Leitud uued elemendid, mida kavatsen rakendada
Draamategevused aitasid mul vähendada stressi tantsilimise ajal ja õppida rohkme tundma emotsioone läbi oma kehat	Nüüd on lihtsam tantsimise ajal väljendada emotsioone. Lihtsam teha erinevaid aktsendid
Leidsin endas enesekindlust	Nüüd oskan pausid teha
Muutusin tähelepanelikumaks	Paranenud tehnika ja tantsu mõistmine
Tunnen endas rohkem rahulikkust, hakkasin oma kehast aru saama	Arenes fantaasia ja keha liigutused on muutunud selgemaks
Vaimu seis on rahulik ja meeldiv	Liigutuste meeldejäätmine muutus lihtsamaks

Viimases küsimuses kõik vastajad märkasid, et edaspidi tahavad draamaga tegeleda (vt Joonis 8).

Joonis 8. Noorte soov edaspidi draamaga tegeleda

4.4 Analüüs ja järeldused

Lasnamäe Noortekeskuse tantsuklubis tegutseb 10 noort vanuses 15-22 aastat. Esimese küsitluse tulemuste analüüsimisel selgus, et osaliselt noored mõistavad draamaõppe mõistet ja eesmärke. Enne draama tegevuste algust ainult 20% vastanutest tegelesid draamaga varem. Samas kõik klubi osalejad arvasid, et tantsutundides peaksid olema draama harjutused. Noored jagasid oma ootusi ja soove. Näiteks: tahan õppida õigesti väljendada oma tundeid ning tahan olla julgemaks; arendada tantsuoskusi jne.

Pärast esimese küsimustiku analüüsi oli koostatud kahe kuuline õppekava, mille järgi noored tantsuklubist töötasid. Tunnikavas oli kasutatud erinevaid draama tehnikaid ja vorme, et arendada noori mitmekülgset.

Teises küsimustikus selgus, et kõigile noortele meeldis tegeleda draama tegevustega. 100% vastanutest märkasid, et draama tegevused arendasid nende loovust ja kreatiivsust. Samas 90% noortest märkasid eneseväljendusoskuse ja tantsutehnika arengut. Tulemused näitavad, et draama tegevused mõjutasid noorte arengut ning arendasid mõningaid omadusi. Rohkem kui 70% osalejatest märkasid, et draamaõpetus mõjutas nende vaimset tervist. Eriti aitas vähendada stressitaset ja kogeda erinevaid tundeid.

Kõik osalejaid nõustusid, et kahe kuu jooksul toimusid nendega muudatused. Nüüd palju noori oskavad väljendada emotsioone ja tundeid ning leidsid endas palju julgust ja enesekindlust. Lisaks tänu draama tegevustele parandasid noored oma tantsuoskust, tehnikat ning leidsid uusi elemente. Oli ka noor, kes märkas, et praegu tal on raske tantsida, sest draamaõppe ajal leidis palju tehnikaid

ja vorme, mida ei oska veel õigesti kasutada. Samas kõik osalejad tahavad edaspidi tegeleda draamaga.

KOKKUVÕTTE

Antud lõputöö eesmärgiks oli välja selgitada, kuidas draamaõpe mõjub tantsuga tegelevatele noortele. Eesmärgi saavutamiseks püstitasin järgmised hüpoteesid:

- 1) Draamaõpe on noori endi hinnangul kõige rohkem mõjutanud järgnevalt: tõusnud enesehinnang; kasvanud enesekindlus ja julgus; paranenud vaimne tervis, suuline ja füüsiline väljendusoskus; arenenud loovus ja meeskonnatöö oskus, paranenud tantsuoskus (tehnik, mõistetud).
- 2) Noored leiavad, et draamaõpe on kasulik ja vajalik tantsuga tegelevatele noortele.

Uurimismetoodika õigustas ennast. Kaks küsitlust ja kahekuulise õppekava läbimine võimaldasid tõestada hüpoteesid, mille ma püstitasin lõputöö eesmärgi saavutamiseks.

Mina saan teha järelduse, et noortele meeldis tegeleda draamaõppega ning noored leiavad, et draamaõpe on kasulik ja vajalik tantsuga tegelevatele noortele. Kahe kuu jooksul noored arenesid mitmekülgset kasutades erinevaid draama vorme ja praktikaid. Küsitluse tulemused näitavad, et noorte endi hinnangul on draamaõpe kõige rohkem mõjunud nende enesekindluse ja julgusele, vaimsele tervisele probleemidele. Noored arendasid loovust ja kreatiivsust ning nende tantsuoskused paranesid.

Käesoleva lõputöö teema on väga oluline nii tantsuvaldkonnas, kui ka teistes valdkondades. Ma olen veendunud, et kõik noored võivad rohkem tegeleda draamaõppega, et arendada endas palju erinevaid oskusi ja omadusi.

KASUTATUD ALLIKAID

Aadma, H. Aibel, L. Epner, L. Jääts, L. Pesti, M. Sippol, T. Allik, K. Saro, A. Teatriteoreetiline oskussõnastik. 2017. Eesti Teatri Agentuur. [Terminoloogia - Eesti Teatri Agentuur \(teater.ee\)](http://teater.ee/terminoloogia)

Eesti Keele Instituut. 2022. Sõnaveeb. [Sõnaveeb \(sonaveeb.ee\)](http://sonaveeb.ee)

E, Krull. 2018. Pedagoogilise psühholoogia käsiraamat. Tartu Ülikooli Kirjastus

Eesti Tantsuagentuur. [AVALEHT - \(tantsuagentuur.ee\)](http://tantsuagentuur.ee)

Gudošnikova, K. (2022). *Tantsulise liikumise vajalikkus üldhariduskoolis lastevanemate vaates* [Seminaritöö, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia].

Harro-Loit, H. Lõhmus, E. Kukk, I. 2013. Õppemeetodid: Draamapedagoogika. Tartu. [Õppemeetodid: draamapedagoogika \(ut.ee\)](http://ut.ee/oppemeetodid-draamapedagoogika)

Hein, I. (2003). *Draamaõpetuse spetsiifilised võimalused õpilase isiksuse arendamiseks. Draamaõpetuse ainekava ja töökava X klassile* [Kutsemagistritöö, Tartu Ülikool]. Dspace. <http://hdl.handle.net/10062/77715>

Hein, I. 2014. Draamaraamat. Tallinn: Maurus.

Huviharidusstandard. [Huviharidusstandard–Riigi Teataja](http://riigi.teataja.ee/Huviharidusstandard)

Kaeramaa, T. (2012). *Draamaõppe mõju Eesti gümnaasiumiõpilastele nende endi hinnangul* [Lõputöö, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia]. Dspace. <http://hdl.handle.net/10062/25879>

Koreograafia. Tallinna Ülikool. [Koreograafia | Tallinna Ülikool \(tlu.ee\)](http://tlu.ee/koreograafia)

Marga, M. (2018). *Draamaõpe Eesti koolis draamaõpetajate arvamuste põhjal* [Magistritöö, Tartu Ülikool]. Dspace. <http://hdl.handle.net/10062/61643>

Metsanurm, K. (2021). *Teatri- ja draamaõpetajate kogemused distantõppe ajal töös noortega* [Lõputöö, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia]. Dspace. <http://hdl.handle.net/10062/74556>

Nielsen, K. 2021. Õppimine draamas – kellele, miks ja kuidas. [Draamaõppe ajalugu ja taust \(ksk.edu.ee\)](http://ksk.edu.ee/draamaõppe-ajalugu-ja-taust)

Owens, A. Barber, K. 2014. Draamakompass. Protsessdraama käsiraamat. Tartu Ülikool

Piller, R. 2022. „*Draama meetoditel põhinev metoodika koolikiusamise ennetamiseks*“.

[Magistritöö, Tartu Ülikool]. Dspace. <http://hdl.handle.net/10062/83501>

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus. [Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus–Riigi Teataja](#)

Sööt, A. 2016. Loovtants. Tantsu baaselemendid. Õpetaja käsiraamat. Eesti Tantsuhariduse Liit

Tallinna Reaalkool. Tunniplaan. [Reaalkooli tunniplaan \(real.edu.ee\)](#)

Tallinna Arte Gümnaasium. Tunniplaan. [Tunniplaan | Tallinna Arte Gümnaasium, \(edupage.org\)](#)

Tallinna 32. keskkool. [Tunniplaan | Tallinna 32. Keskkool \(edupage.org\)](#)

Tallinna Linnamäe Vene Lütseum. Valikained tunniplaan. [VA 2022-23 \(tn.edu.ee\)](#)

Tantsugeen. Tantsustuudio. Stiilid. [Stiilid | Tantsugeen](#)

Tantsuhariduse põhimõtted. 2021. Eesti Tantsuhariduse Liit. [Tantsuhariduse-põhimõtted 2021.pdf \(tantsuharidus.ee\)](#)

TKDS. Tantsustuudio. [TKDS Dance Studio](#)

Tonts, A. 2016. Draama ja teater. Tallinn: Maurus.

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia. Etenduskunstid. [Etenduskunstid | Tartu Ülikool \(ut.ee\)](#)

Võgotski, L. 2016. Laste loovus ja kujutlusvõime. Mäng ja selle osa lapse psüühilises arengus.

TLÜ Kirjastus.

Õunapuu, L. 2014. Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteaduses. Tartu Ülikool

LISAD

Lisa 1. Esimene küsimustik

Lõputöö küsimustik 1

Tere!

Olen TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia õpilane ja palun Teie abi lõputöö koostamisel. See on küsimustik, mida te täidate enne draamategevuste algust.

Küsimustik on anonüümne ning Teie vastuseid kasutatakse ainult käesoleva uuringu teostamisel.

Küsimustiku täitmine võtab aega ligikaudu 5-7 minutit.

Täna koostöö eest!

Ksenija

...

Привет!

Я являюсь ученицей Культурной Академии Вильянди Тартусского университета и прошу помощи в составлении дипломной работы. Это опросник, который вы заполните перед началом занятий драмой.

Опросник анонимный и Ваши ответы будут использованы только для написания этой работы.

Заполнение опросника займет максимально 5-7 минут.

Благодарю за сотрудничество!

Ксения

1. Vanus/Vозраст *

Мой ответ

2. Palun selgitage, mis on Teie arvates draamaõpe? / Пожалуйста объясните, что по вашему мнению означает "изучение драмы"? *

Мой ответ

3. Kas Te tegeliste draama tegevustega varem? / Занимались ли Вы раньше упражнениями, связанными с драмой? *

Jah/Да

Ei/Нет

4. Kas tantsutundides peavad olema draama tegevused (improvisatsioon, loovtants, loovmäng jne)? / Во время танцевальных уроков должны быть упражнения, связанные с драмой (импровизация, творческий танец или игры и т.д)? *

Ja/Да

Ei/Нет

Ei oska vastata/Не могу ответить

5. Palun väljendage oma nõustumist järgmiste väidetega - valige sobiv vastuse variant. Minu arvates draamaõpetus arendab järgmisi omadusi:
 Пожалуйста выразите свою точку зрения по поводу следующих выражений - выберите подходящий вариант. Я думаю, что изучение драмы развивает следующие качества:

	üldse ei nõustu/ полностью не согласен (-на)	pigem ei nõustu/ скорее не согласен (-на)	ei oska vastata/не могу ответить	pigem nõustun/ скорее согласен (-на)	olen täiesti nõus/ абсолютно согласен (-на)
meeskonnatöö/ командная работа	☐	☐	☐	☐	☐
vaimne areng / душевное развитие	☐	☐	☐	☐	☐
sotsiaalne areng/ социальное развитие	☐	☐	☐	☐	☐
loovus, kreatiivsus/ творчество, креативность	☐	☐	☐	☐	☐
eneseväljendusoskus/ способность выражать себя	☐	☐	☐	☐	☐
enesehinnang/ самооценка	☐	☐	☐	☐	☐
tantsuoskus, tehnik/ танцевальный навык, техника	☐	☐	☐	☐	☐
enesekindlus, julgus/ уверенность в себе, смелость	☐	☐	☐	☐	☐

6. Teie ootused draamaõrpele / Ваши ожидания от изучения драмы *

Мой ответ

Tänan veel kord, Teie vastused on selle teema uurimisel väga olulised!
Благодарю еще раз, Ваши ответы в изучении этой темы очень важны!

Lisa 2. Tantsuklubi õppekava

Kokkulepped:

- Kui keegi räägib, siis teised kuulavad;
- Kui keegi tahab küsida – küsi;
- Tegevusse võiksid olla kaasatud kõik;
- Siin ei ole õiget ega vale vastust/liigutust;
- Ettepanekuid/soovid on teretulnud!

Aeg: Tunnid toimuvad iga teisipäev 18:30-20:00

Kuupäev	Teema	Eesmärk	Harjutused	Vahendid
14.03	Infotund draamaõppest – ajalugu, vormid, eesmärgid	-Tutvustada noortele draamaõppe ajalugu ja vorme; -Eesmärkide ja kokkulepete püstitamine	-Eesmärkide püstitamine ja kokkulepete sõlmimine – 7-10 min -Soojendus (terve keha soojendus, workout, venitus) – 30 min -Jäämurdja mäng. „Kohtade vahetamine“. Seisame ringis. Juht ütleb lause/fakti. Näiteks: vahetavad kohad need, kellel on koduloom. Õpilased, kellel kodus on koduloom vahetavad kohad. Õpilased saavad ise pakkuda fakti – 7-10 min -Draamaõppe ajalugu – 15 min -Draamaõppe vormid, videote vaatamine – 20 min -Küsimused, ettepanekud, soovid – 5-10 min	Kõlar muusikaga Jooga matid Arvuti Projektor

21.03	Kehakeel, emotsioonid	<p>-Isiksuse ja julguse arendamine;</p> <p>-</p> <p>Eneseväljendusoskuse arendamine;</p> <p>-Noorte vaimse tervise toetamine;</p> <p>-Emotsioonide kontrollimine</p>	<p>-Tantsu soojendus (keha soojendus, workout, venitus) – 25-30 min</p> <p>-Jäämurdja mäng. Seisame ringis. Igaüks tutvustab ennast žestidega. Näiteks: Ksenija – hüpe. Kõik, kes seisavad ringis – kordavad seda. 2 ringi. – 7 min</p> <p>-“24 tundi”. Mäng toimub vaikusel. Igaüks leiab ruumis koha, kus ta tunneb end turvaliselt. Osalejad provivad meelde tuletada millega nad tegelesid 24 tunni jooksul. Mängujuht ütleb tunnid ning osalejad provivad näidata kehaga ja emotsioonidega millega nad tegelesid. 15 min</p> <p>-Käime ringis. Põrandal asub 4 pilti: rõõm, kurbus, viha, vastikus. Kui muusika mängib kõik käivad ringis, kui muusika peatub – kõik tantsivad emotsiooniga mille juures nad seisavad – 10 min</p> <p>-Refleksioon – 7-10 min</p>	Kõlar muusikaga Jooga matid
-------	--------------------------	--	--	--------------------------------------

28.03	Skulptuurid, pildid Kehakeel	<p>-Keha liigutuste arendamine; -Loovuse ja kreatiivsuse arendamine; -Füüsilise vormi arendamine; -Meeskonnatöö arendamine</p>	<p>-Jäämurdja mäng. Käime ruumis. Igaüks peab tervitama inimesi ruumis, samas ta ei saa käest lahti lasta enne, kui leiab teise inimese – 3 min -Tantsu soojendus – 30 min -Jagame paaridesse. Üks on kunstnik, teine on skulptuur. Kunstnik voolib paarilisest skulptuuri. Rollide vahetamine – 10 min -Rühm (3 inim.). Üks on kunstnik, teine on skulptuur, kolmas näitab poosi. Rollide vahetamine – 10-12 min -Jagame rühmadesse (5 inim.). Rühm valib poosi ning teine grupp 10 sek. jooksul peab korduma seda poosi. 3 ringi - 15 min -Pantomiim. Jagame rühmadesse. Mängujuht annab rühmale loo, mida nad peavad jutustama hääletult, keha keele abil – 10 min -Refleksioon -10 min</p>	Kõlar muusikaga Jooga matid
-------	---------------------------------	---	---	--------------------------------------

4.04	Loovmäng	<p>-Meeskonnatöö arendamine; -Teise ja enda piiri tundmine; -Keha tundmine; -Kreatiivsuse toetamine ja arendamine</p>	<p>-Tantsu soojendus – 30 min -Jäämurdja mäng. „Ariba“. Seisame ringis. Edastame ringis sõna “Ariba”. Kui ei taha sõna võtta, siis võid panna block – sõna “Toro”. Viskad ootamatult sombrero, aga sombrerole blocki ei saa panna. Kui keegi teeb midagi valesti kõik mängijad tulevad ette ning tantsivad sõnadega “Rumba” – 7 min -“Arva ära, kelle liigutus”. Üks mängija saadetakse ruumist välja. Teised valivad “dirigendi”, kes pakub välja liigutuse. Kõik teevad kaasa. Arvaja peab leidma liigutuse algajad – 15-20 min -“Pimeda juhtimine”. Jaguneme paaridesse. Üks suleb silmad ning teisest saab tema juht. Avatud silmadega mängijad juhivad “pimedaid” - 20 min -Refleksioon – 10 min</p>	<p>Kõlar muusikaga Jooga matid</p>
------	----------	--	---	---

6.04	Näitlemise töötuba	<ul style="list-style-type: none"> -Kreatiivsuse ja loovuse arendamine; -Vaimse tervise toetamine; -Enesekindluse ja julguse arendamine; -Meeskonnatöö arendamine -Tähelepanelikkuse arendamine 	<p>-Jäämurdja mäng. Kõik seisavad ringis, silmad kinni. Kui mängujuht ütleb: „läks“ kõik mängijad tulevad ette ning võtavad kellelgi käest kinni. Pärast mängijad avavad silmad ning proovivad lahti hargneda – 7 min</p> <p>-Jagame paaridesse. Üks inimene peab 3 korda midagi ennas muutma. Teine peab ära arvama. Vahetame rollid – 10 min</p> <p>-Jagame rühmadesse ja valime muinasjuttu. Grupp valmistab ette väikese etenduse. 1 grupp – jutustamine + pantomiim; 2 grupp – jutustamine (ilma pausideta); 3 grupp – žestid + pantomiim; 4 grupp – 7 pilti – 30 min</p> <p>-Istume ringis. Paneme käed naabrite põlvedele risti. Plaksutame põlvedele, 2 korda – muudame suunda – 7 min</p> <p>-Refleksioon – 10 min</p>	<p>Kõlar muusikaga Jooga matid Kott toolid</p>
------	--------------------	--	---	--

11.04	Kreatiivsuse arendamine	<p>-Isiksuse, loovmõtlemise ja eneseväljenduse oskuste arendamine;</p> <p>-Tähelepanu ja fokuseerimise oskuse arendamine;</p> <p>-Eneseväljenduse ja julguse arendamine;</p> <p>-Meeskonnatöö ja kuulamisoskuse arendamine</p>	<p>-Jäämurdja mäng. Valime mängujuhti. Mängujuht räägib inimesest, kes asub ruumis. Näiteks: ta elab Eestis, talle meeldib jalutada jne. 10-15 min -„Jah ja...“. Seisame ringis. Mängujuht annab mingi asja ning seletab kuidas ta võib veel seda kasutada. 2 ringi – 10 min</p> <p>-Loome luuletused. Mängujuht annab 2 lauset ning paar peab neid lõpetama. Nii ilus päev, taevast on nii palju pilvi... – 10 min</p> <p>-Paus – 5 min</p> <p>-Jagame paaridesse. Üks on juht. Teine paariline paneb silmad kinni. 15 minuti jooksul paariline teeb „ekskursiooni“ ning jutustab paarilise lugu: kus nad asuvad, mida näevad (kasutab fantaasia). Rollide vahetus – 30 min</p> <p>-Refleksioon – 10 min</p>	Kõlar muusikaga Kott toolid
-------	-------------------------	--	---	-----------------------------

18.04	Loovtants	<ul style="list-style-type: none"> -Suuna ja tasandi kasutamine; -Vaimse tervise toetamine; -Fokusseerimine; -Tantsuuskuse ja elementide arendamine; -Füüsilise vormi arendamine; -Jõu arendamine 	<ul style="list-style-type: none"> -Soojendus – 30 min -Kujutle, et oled pintsel ja maalid oma kehaga ruumis sujuvalt, takistusteta. Kujutle, et sinu ümber on kaktused ja sa püüad liikuda nende vahel – 10 min -„Liim“. Liigu ruumis läbisegi erinevates suundades ja liikumistega. Kui põrkud kellegagi kokku, jääd temaga kokku puutunud kohaga „liimituks“ ja jätkate liikumist – 10 min -Liigu ruumis läbisegi, kasuta mitmest fookust. Jätka liikumist ruumis, võttes fookusesse erinevaid asju, mängi fookusega – 15 min -Refleksioon – 15 min 	Kõlar muusikaga Jooga matid
25.04	Loovtants	<ul style="list-style-type: none"> -Suuna ja tasandi kasutamine; -Vaimse tervise toetamine; -Fokusseerimine; -Tantsuuskuse ja elementide arendamine; -Füüsilise vormi arendamine; -Jõu arendamine 	<ul style="list-style-type: none"> -Soojendus – 30 min -Filmi silmadega 3-5 min. jooksul kõike, mida näed. Taasta mõttes kõik, mida filmisid. Pane filmitu oma kehasse ning liigu, kasuta fookuseid – 20 min -„Avatud lava“. Istume ringis, esimene alustab ringi keskel liikumist sobiva energiaga. Teised võivad liituda kasutades erinevaid fookuseid, tempod jne – 30 min -Refleksioon – 10-15 min 	Kõlar muusikaga Jooga matid

11.05	Improviseatsioon	<p>-Tähelepanu ja fokuseerimise oskuse arendamine;</p> <p>-Eneseväljenduse ja julguse arendamine;</p> <p>-Meeskonnatöö ja kuulamisoskuse arendamine;</p> <p>-Loovuse ja kreatiivsuse arendamine</p>	<p>-„Maraton“. Jagame rühmadeks. 1 grupp – jooksjad, 2 grupp – fännid. Ülesanne toimub vaikusel!</p> <p>Jooksjad peavad väga aeglaselt jooksmas ja näitama kõik emotsioonid. Fännid samal ajal väga aeglaselt elavad jooksjatele kaasa.</p> <p>Osalejad peavad väga aeglaselt näitama oma emotsioone ning pingutama kehaosi ja kogu keha. Vahetame rollid – 7 min</p> <p>-Jagame paardesse. Antakse sõna ja inimene ütleb paarilisele 2 minuti jooksul kõik, mis on seotud selle sõnaga – 10 min</p> <p>-Jagame paardesse. Antakse lauseid ning paar peab antud emotsiooniga „laval“ dialoogi pidama</p> <p>-Paus 5 min</p> <p>-Jagame paardesse. Paarile antakse video, mida nad peavad helindama. Pärast kuulame originaalset heli – 35-40 min</p> <p>-Refleksioon – 10 min</p>	<p>Kõlar</p> <p>muusikaga</p> <p>Arvuti</p> <p>Projektor</p> <p>Kott</p> <p>toolid</p>
-------	------------------	---	---	--

Eri :

Lõõgastusharjutused. Jooga, meditatsioon – 1 tund; Paus - 10 min; Refleksioon – 15 min

Lisa 3. Teine küsimustik

Lõputöö küsimustik 2

Tere!

See on küsimustik, mida te täidate pärast draamatundide läbimist.

Küsimustik on anonüümne ning Teie vastuseid kasutatakse ainult käesoleva uuringu teostamisel.

Küsimustiku täitmine võtab aega ligikaudu 5-7 minutit.

Täna koostöö eest!

Ksenija

...

Привет!

Это опросник, который вы заполните после занятий драмой.

Опросник анонимный и Ваши ответы будут использованы только для написания этой работы.

Заполнение опросника займет максимально 5-7 минут.

Благодарю за сотрудничество!

Ксения

1. Vanus/Vозраст *

Мой ответ

2. Palun väljendage oma nõustumist järgmiste väidetega - valige sobiv vastuse variant. Ma olen veendunud, et draamaõpetus arendab järgmisi omadusi: *

Пожалуйста выразите свою точку зрения по поводу следующих выражений

- выберите подходящий вариант. Я уверен (-а), что изучение драмы развивает следующие качества:

	üldse ei nõustu/ полностью не согласен (-на)	pigem ei nõustu/ скорее не согласен (-на)	ei oska vastata/не могу ответить	pigem nõustun/ скорее согласен (-на)	olen täiesti nõus/ абсолютно согласен (-на)
meeskonnatöö/ командная работа	☐	☐	☐	☐	☐
vaimne areng/ душевное развитие	☐	☐	☐	☐	☐
sotsiaalne areng/ социальное развитие	☐	☐	☐	☐	☐
loovus, kreatiivsus/ творчество, креативность	☐	☐	☐	☐	☐
eneseväljendusoskus/ способность выражать себя	☐	☐	☐	☐	☐
enesehinnang/ самооценка	☐	☐	☐	☐	☐
tantsuoskus, tehnika/ танцевальный навык, техника	☐	☐	☐	☐	☐
enesekindlus, julgus/ уверенность в себе, смелость	☐	☐	☐	☐	☐

3. Kas draamategevused mõjutasid Teie vaimse tervist?/Повлияли ли драматические упражнения на ваше душевное здоровье? *

Jah/Да

Ei/Нет

4. Palun valige sobiv vastuse variant. Ma arvan, et draamatunnid aitasid mind...
Пожалуйста выберите подходящий вариант. Я считаю, что уроки драмы помогли мне... *

vähendada ärevustunnet/снизить чувство тревожности

vähendada eksimishirmu ja läbikukkumishirmu/снизить страх ошибиться в чем-то, страх неудачи

avastada, uurida ennast/открыть, познать себя

kogeda erinevaud tundeid (rõõmu, raskusi jne)/испытать различные чувства (радость, сложности итд)

vähendada stressitaset/снизить уровень стресса

5. Kas Teile meeldis tegeleda draamategevustega?/Понравилось ли Вам заниматься упражнениями, связанными с драмой? *

Jah/Да

Ei/Нет

6. Kuidas draamategevused mõjutasid teid?/Как на Вас повлияли драматические упражнения? *

Мой ответ

7. Kuidas draamategevused mõjutasid Teie tantsuoskust?/Как занятия драмой повлияли на Ваши танцевальные навыки? *

Мой ответ

8. Kas te tahate ka edaspidi draamaga tegeleda?/Хотели бы Вы и дальше
продолжить заниматься драмой? *

Jah/Да

Ei/Нет

Ettepanekud, soovid/Предложения, пожелания

Мой ответ

Tänan veel kord, Teie vastused on selle teema uurimisel väga olulised!
Благодарю еще раз, Ваши ответы в изучении этой темы очень важны!

Lisa 4. Link videole

https://drive.google.com/drive/folders/14_K3pMWR9Woz9zbdQiQKuNIkzYr-vCYY?usp=sharing

Lihlitsents

Mina, Ksenija Gudošnikova

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihlitsentsi) minu loodud teose
Draamaõppe mõju tantsuga tegelevatele noortele noortekeskuse keskkonnas

mille juhendaja on Silvia Soro,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Ksenija Gudošnikova

22.05.2023